



Aan
De voorzitter van het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum
13 augustus 2020

E-mail
info@cft.cw

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Ons kenmerk
Cft 202000106

Uw kenmerk

Pagina
1/5

Bijlage

Onderwerp

-

Reactie op de tweede uitvoeringsrapportage 2020 openbaar lichaam Bonaire

Geachte heer Rijna,

Het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Cft) heeft op 30 juli jl. de tweede uitvoeringsrapportage (UR) over het begrotingsjaar 2020 van het openbaar lichaam Bonaire (OLB) ontvangen. Conform de Wet Financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet FinBES) dient de tweede UR uiterlijk op 31 juli ingediend te worden. De UR is tijdig bij het Cft aangeleverd.

Hierbij ontvangt u de reactie van het Cft op de ingediende tweede UR. De UR is niet voorzien van een begrotingswijziging (BW). Het Cft heeft in zijn advies bij de tweede BW 2020¹ geadviseerd om zodra duidelijk is welke financiële steun de Rijksoverheid² zal verstrekken om aan de in verband met Covid-19 verwachte inkomstenderving in 2020 tegemoet te komen, deze met een BW te verwerken in de begroting. Het OLB heeft aangegeven deze informatie in de derde BW voor 2020 te verwerken en deze samen met de derde UR aan te bieden.

Begrotingsuitvoering

De UR is voorzien van additionele toelichting ten opzichte van voorgaande rapportages, waardoor de informatiewaarde is toegenomen. De UR toont tot en met het tweede kwartaal USD 27,7 miljoen aan baten en USD 21,1 miljoen aan lasten. Het resultaat over het eerste halfjaar 2020 is hierdoor USD 6,6 miljoen positief. De goedgekeurde begroting gaat uit van een nihil saldo over het gehele jaar. De tabel hierna toont de realisatie in het eerste halfjaar 2020 ten opzichte van de begroting voor het gehele jaar.

¹ Kenmerk: Cft 202000095.

² Brief staatssecretaris Knops d.d. 19 juni 2020 "Noodpakket 2.0 Caribisch Nederland" aan de Tweede Kamer met kenmerk 2020-0000364952.

<i>Bedragen x USD miljoenen</i>	Begroting 2020 incl. wijzigingen	Realisatie tot en met juni 2020	Percentage realisatie t.o.v. begroting
Baten	87,5	27,7	32%
Lasten	87,5	21,1	24%
Saldo	0	6,6	n.v.t

De baten en de lasten tonen beiden een onderschrijding ten opzichte van de begroting. Uit de UR blijkt dat vooral de aanwending van de bijzondere uitkeringen achterblijft op de begroting.

Baten

De baten tot en met het tweede kwartaal van USD 27,7 miljoen bestaan uit overdrachten van Nederland (inclusief bijzondere uitkeringen) van USD 14,9 miljoen³ en eilandelijke baten van USD 12,8 miljoen. Onderstaande tabel toont de realisatie aan eilandelijke baten in het eerste halfjaar ten opzichte van de begroting.

<i>Bedragen x USD miljoenen</i>	Begroting 2020 incl. wijzigingen	Realisatie tot en met juni 2020	Realisatie t.o.v. begroting
Erfpachten en huren	3,3	2,5	76%
Leges en retributies	6,7	3,4	51%
Belastingen	10,3	6,9	67%
Totaal eilandelijke baten	20,3	12,8	63%

De realisatie van eilandelijke baten in het eerste halfjaar ligt op circa 63 procent van de begroting. Echter, de gerealiseerde belastingbaten betreffen voornamelijk belastingen die jaarlijks eenmalig (in het eerste kwartaal) worden geïnd. Zo bestaan de belastingbaten voornamelijk⁴ uit baten uit hoofde van motorrijtuigenbelasting van USD 3,7 miljoen en baten uit hoofde van grondbelasting van USD 1,5 miljoen. Beide belastingcategorieën worden in het eerste kwartaal opgelegd, waardoor jaarlijks de eilandelijke baten in het eerste halfjaar hoger uitvallen dan in het tweede halfjaar. Wanneer voor dit seizoen patroon wordt gecorrigeerd blijkt dat vooral de maandelijkse baten een onderschrijding tonen ten opzichte van de begroting.

Het OLB heeft in verband met de Covid-19 crisis in de UR een batenderving over het eerste halfjaar opgenomen van circa USD 1,3 miljoen voor opbrengsten die een directe relatie hebben met toerisme⁵. Het Cft heeft echter nog vragen bij de gehanteerde uitgangspunten en zal daarover met u in overleg treden.

³ Gecorrigeerd voor de aanwending van de bijzondere uitkeringen van USD 3,7 miljoen.

⁴ Naast motorrijtuigenbelasting en grondbelasting betreft deze categorie ook logeergastenbelasting (USD 1,4 miljoen) en autoverhuurbelasting (USD 0,3 miljoen).

⁵ Autoverhuurbelasting, logeergastenbelasting, cruisepassagier gelden en havengelden.

Lasten

De lasten tot en met het tweede kwartaal van USD 21,1 miljoen bestaan voornamelijk uit personeelslasten van USD 10,0 miljoen, lasten in verband met de aanwending van bijzondere uitkeringen van circa USD 6,1 miljoen en overige goederen en diensten van circa USD 5 miljoen.

De UR is voorzien van een toelichting over de begrote en gerealiseerde lasten in verband met Covid-19. Uit het overzicht blijkt USD 1,0 miljoen aan Covid-19 gerelateerde lasten tot en met juni 2020, terwijl voor het gehele jaar circa USD 4 miljoen hiervoor in de begroting is opgenomen. De gerealiseerde lasten betreffen voornamelijk lasten in verband met quarantaine, voedselhulp en eenmalige financiële hulp voor woonlasten. Voor een goede monitoring van de beschikbare en benodigde middelen heeft het Cft in zijn advies bij de tweede BW 2020 geadviseerd maandelijks verantwoording af te leggen over de aan Covid-19 gerelateerde lasten en daarbij de verwachte aanwendingen voor de rest van het jaar te betrekken. Het Cft ontvangt dan ook graag een afschrift van de verantwoording over de maand juli zodra die beschikbaar is.

Personeel

De goedgekeurde begroting 2020 gaat uit van 373 formatieplaatsen (fte) in loondienst. Uit de eerste UR blijkt dat eind juni 2020 in totaal 357 fte voor het OLB werkzaam zijn. De UR toont tot en met het tweede kwartaal USD 9,5 miljoen aan lasten voor huidig personeel (2019: USD 8,9 miljoen). Tot en met juni is circa 44 procent van de begrote personeelslasten aan huidig personeel van USD 21,7 miljoen voor geheel 2020 gerealiseerd (2019: 44 procent).

Het OLB houdt in de UR rekening met circa 28,5 fte aan vacatures in 2020 die in het derde (13 fte) en vierde kwartaal (15,5 fte) worden ingevuld. Het Cft kan echter, naar aanleiding van de toegestuurde toelichting, voor 9 fte niet concluderen of het wervingstraject al is opgestart. Het Cft constateert eenzelfde patroon als bij zijn advisering bij de tweede UR 2019⁶, waaruit een onderbesteding op de personeelslasten bleek.

Het OLB geeft aan dat, mede naar aanleiding van de Cft adviezen ten aanzien van de personeelsbegroting, een extern bureau is ingehuurd om in het derde kwartaal een onderzoek naar de juistheid en volledigheid van de personeelsbegroting uit te voeren. Ook zullen er aanbevelingen worden gegeven ter verbetering van het proces. De verwachting is dat het onderzoek eind augustus 2020 wordt afgerond. Het Cft vraagt vóór 1 september aanstaande nader geïnformeerd te worden over de uitkomsten van dit onderzoek en de wijze waarop het OLB daarmee omgaat.

⁶ Kenmerk: Cft 201900104

Liquiditeiten

De liquiditeitspositie van het OLB bedraagt conform het Geïntegreerd Middelenbeheer (GMB) ultimo juni 2020 USD 42,8 miljoen. Hiervan is USD 13,8 miljoen vrij besteedbaar. De vrij besteedbare liquide middelen zijn ten opzichte van maart 2020 met USD 1,0 miljoen afgenomen, voornamelijk door de aanwending van bestemmingsreserves in het tweede kwartaal.

Het Cft constateert dat het OLB per eind juni een bedrag van circa USD 3,1 miljoen aan bestemmingsreserves op de balans heeft staan. Daar komt nog bij circa USD 7,1 miljoen aan voorstellen uit het overschot van 2019. Van de USD 13,8 miljoen aan vrij besteedbare middelen is dus maar USD 3,6 miljoen werkelijk beschikbaar. Daarom is het van belang om prioriteit te geven aan het innen van de (belasting)vorderingen, zodat beleidsvoornemens onbelemmerd kunnen worden uitgevoerd. De totale vorderingen op de balans van het OLB zijn met circa USD 4 miljoen gedaald ten opzichte van maart 2020 en bedragen USD 14,3 miljoen per ultimo juni 2020.

Financieel beheer

Evenals bij de eerste UR 2020 bestaat de rapportage ten aanzien van het financieel beheer uit een stand van zaken over de 37 aanbevelingen die de accountant bij de jaarrekening 2019 heeft gegeven. Het Cft constateert het volgende:

- Voor de 27 aanbevelingen die door accountantskantoor SOAB worden geïmplementeerd is niet duidelijk wat de stand van zaken is ten aanzien van de voortgang. Het OLB rapporteert dat implementatie gedeeltelijk is begonnen. Volgens de hiervoor gemaakte planning dienen de verbeteringen in oktober 2020 te zijn geïmplementeerd. U wordt verzocht dit zichtbaar te maken in de aan te leveren derde UR over 2020.
- De trajecten ten aanzien van het subsidiebeheer worden volgens de rapportage in september 2020 afgerond. De afronding is, mede als gevolg van de Covid-19 crisis, vertraagd.
- De inventarisatie van de AO/IC is door accountantsbureau Deloitte afgerond. Volgens het OLB zal accountantsbureau Ernst & Young (EY) assisteren in het proces om te komen tot een goedkeurende accountantsverklaring en zal hiertoe een planning opstellen.
- De implementatie van de resterende zeven aanbevelingen, waarvoor afronding uiterlijk in juli 2020 was gepland, is nog niet voltooid. Deze projecten zijn, mede als gevolg van de Covid-19 crisis, vertraagd.

In een videogesprek met het OLB in juni jl. heeft het Cft haar zorgen uitgesproken over de ontwikkelingen in het financieel beheer van Bonaire. Over het algemeen constateert het Cft dat een groot aantal projecten bij externe partijen is belegd. Het Cft herhaalt daarom zijn aanbeveling⁷ om ervoor te zorgen dat er vanuit het OLB een effectieve monitoring van de lopende projecten komt, waarbij risico's in de uitvoering tijdig worden gesignaleerd en gemitigeerd met een directe betrokkenheid van de verantwoordelijke bestuurders.

⁷ Advies bij de eerste UR 2020, kenmerk: Cft 202000059

Kenmerk
Cft 202000106
Blad
5/5

Het Cft wil voor 1 september aanstaande nader geïnformeerd worden over de inventarisatie van Deloitte en de acties die het OLB daarin onderneemt. Het Cft verneemt tot slot ook graag wat de status is ten aanzien van de werving van een concern controller.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Bonaire, Sint Eustatius en Saba



Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De eilandsraad van het openbaar lichaam Bonaire
Het bestuurscollege van het openbaar lichaam Bonaire
Het waarnemend hoofd Financiën van het openbaar lichaam Bonaire